

CZU 343.54(478)

DOI 10.5281/zenodo.6466825

TENDINȚELE CE ȚIN DE FENOMENUL TRAFICULUI DE FIINȚE UMANE ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Djulia USATÎL,
masterandă
Lilia SURUCEANU

Prezentul studiu a fost realizat în scopul prezentării celor mai actuale tendințe de evoluție a unui dintre cele mai sensibile subiecte care afectează Republica Moldova – fenomenul traficului de ființe umane. De asemenea, la investigarea, prevenirea și combaterea fenomenului infracțional s-a axat pe aportul specialiștilor în domeniul anti-trafic, în special din cadrul Centrului pentru combaterea traficului de persoane. Tot în contextul enunțat, studiul include date statistice care cuprind perioada anului 2021, precum și cooperările la nivel național, internațional și regional. Concomitent, sunt reliefate factorii de influență a fenomenului traficului de ființe umane, inclusiv în perioada pandemică, precum și problematicile întâlnite în faza de activitate a organelor de drept, cu ulterioara prezentare a unor recomandări atât din partea experților internaționali, cât și a celor de nivel național.

Cuvinte-cheie: infracțiuni, trafic de ființe umane, trafic de copii, prevenire, combatere, victimă.

TRENDS RELATED TO THE PHENOMENON OF HUMAN TRAFFICKING IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

Djulia USATÎL,
master student
Lilia SURUCEANU

This study was conducted in order to present the most current trends in the evolution of one of the most sensitive issues affecting the Republic of Moldova – the phenomenon of trafficking in human beings. Similarly, the investigation, prevention and combating of the criminal phenomenon focused on the contribution of anti-trafficking specialists, especially from the Center for Combating Trafficking in Persons. Also in the stated context, the study includes statistical data covering the period of 2021, as well as national, international and regional cooperation. At the same time, the factors influencing the phenomenon of trafficking in human beings are highlighted, including during the pandemic period, as well as the problems encountered in the activity phase of law enforcement bodies, with subsequent presentation and recommendations from both international and national experts.

Keywords: offense, trafficking in human beings, trafficking in children, prevention, control, victim.

Introducere. Conform legislației naționale de prevenire și combatere a traficului de ființe umane, noțiunea de trafic de ființe umane (în continuare TFU) este definită

ca recrutarea, transportarea, transferul, adăpostirea sau primirea de persoane, prin amenințare cu forța sau prin folosirea forței ori a unor alte mijloace de constrângere, prin răpire, fraudă, înșelăciune, abuz de putere sau de situație de vulnerabilitate ori prin darea sau primirea de bani ori de beneficii de orice gen pentru a obține consimțământul unei persoane care deține controlul asupra unei alte persoane, în scopul exploatării acesteia [12].

Astfel, unitatea primară cu competență pe întreg teritoriul Republicii Moldova, privind combaterea traficului de persoane, care în condițiile legii, are misiunea de a investiga și urmări penal infracțiunile de trafic de ființe umane și cele conexe, reprezintă Centrul pentru combaterea traficului de persoane (CCTP) ce se află în subordinea Inspectoratului național de investigații (în continuare INI) al Inspectoratului General al Poliției (în continuare IGP) al Ministerului Afacerilor Interne (în continuare MAI) al Republicii Moldova.

Tot în acest context, menționăm faptul că CCTP este organul de investigații de prim nivel, ierarhic superior altor subdiviziuni de investigații ale IGP, cu atribuții de coordonare a activităților de investigații pe domeniul combaterii criminalității în cazurile de TFU pe întreg teritoriul țării.

Traficul de ființe umane continuă să rămână pentru Republica Moldova o problemă complexă, a cărei soluționare nu trebuie amânată. Republica Moldova rămâne o țară de origine a traficului de ființe umane. În majoritatea cazurilor, victime ale traficului devin persoane vulnerabile, iar victime ale traficului în scopul exploatării prin cerșit devin minorii [22, p.207].

Date statistice. În pofida măsurilor întreprinse asupra prevenirii și combaterii traficului de ființe umane în lume, pe parcursul ultimilor ani, acest fenomen continuă să se extindă. A estima cu exactitate adevărata arie de răspândire a fenomenului traficului de ființe umane este complicat din cauza caracterului său latent – astfel, nu toate cazurile de trafic de ființe umane ajung în vizorul organe-

lor de drept. Totuși după cum se menționează în literatura de specialitate „...actele normativ-juridice ale Republicii Moldova au receptat exigențele și standardele internaționale și europene referitor la prevenirea și combaterea traficului de ființe umane” [22, p.207].

Traficul de ființe umane, cu consecințe penale pentru victimele sale, reprezintă o versiune modernă a comerțului cu sclavi din trecut. Ființele umane sunt tratate ca marfă ce poate fi cumpărată/vândută; persoanele traficate sunt forțate să muncească în industria sexului, agricultură sau în întreprinderi cu condiții grele de muncă, cu o plată mizerabilă sau chiar și adesea lipsa acesteia.

Majoritatea victimelor identificate ale traficului de ființe umane sunt femeile și fetele (70%), dar sunt traficați și bărbații. Mai mult ca atât, majoritatea victimelor sunt adulți, chiar uneori și copii (50%), toate căutând cu disperare să-și câștige cel puțin o existență precară, dar până la urmă se aleg doar cu viața răvășită de abuzuri și extorcări [19].

Colaboratorii organelor de drept din diferite țări recunosc că cifrele reale ale victimelor traficului de ființe umane depășesc cu mult numărul victimelor înregistrate oficial, motiv din care aceștia aplică metode speciale pentru a evalua aproximativ numărul total al victimelor traficului de ființe umane, ținându-se cont de caracterul latent al fenomenului. În țările dezvoltate organele de drept desfășoară cercetări speciale pentru a evalua piețele reale a exploatării sexuale și prin muncă [19].

Astfel, cifrele finale de evaluare a numărului total al victimelor variază în diferite țări și pot depăși cifrele victimelor înregistrate oficial de 2 ori (Cipru, România), 5 ori (Olanda), 10 ori (Spania și Franța) și chiar 20 de ori (asemenea înmulțitor a fost aplicat de Oficiul ONU pentru Droguri și Criminalitate la evaluarea numărului total al victimelor exploatării sexuale în Europa în anul 2020) [19].

Așadar, potrivit cercetătorilor, la fiecare victimă a traficului de ființe umane oficial înregistrată poate să revină 20 victime neînregistrate [7].

Drept urmare, ținem să punem în evidență faptul că fenomenul traficului de ființe umane reprezintă o problemă majoră, în special și pentru Republica Moldova. Anual, un număr tot mai mare de persoane devin victime ale traficului de ființe umane [21].

Astfel, conform Raportului de activitate (perioada 12 luni ale anului 2021) a Centrului pentru combaterea traficului de persoane, la nivel național a fost începută urmărirea penală pe 63 cauze penale privind infracțiunile de trafic de ființe umane (TFU) și traficul de copii (TC) (în 2020 perioada vizată - 66 cauze).

Totodată, au fost identificate în total 357 victime [18] (335 victime adulte (93, 84%) (130 femei/ 204 bărbați) și 22 victime copii (6, 16%) (21 fete/1 băiat), comparativ cu 2020 – 139 victime (116 adulte (29 femei/ 87 bărbați) și 23 copii (20 fete/ 3 băieți).

Din numărul total de victime adulte identificate în perioada de referință, potrivit formei de exploatare, se atestă următoarea clasificare:

- traficareea victimelor TFU în scopul exploatării prin muncă – 264 victime (78, 81%);

- traficareea victimelor TFU **în scopul exploatării sexuale** – 24 victime (7, 16%);

- traficareea victimelor TFU în scopul exploatării pentru practicarea cerșetoriei – 3 victime (0, 9%);

- traficareea victimelor TFU în scopul însușirii îndemnizațiilor sau prestațiilor sociale – 43 victime (12, 83%);

- traficul de organe, țesuturi și celule – 1 victime (bărbat) (0, 28%).

Victime ale TFU intern: Din numărul total de victime adulte identificate la nivel național, pe teritoriul Republicii Moldova (intern), au fost exploatare total 18 victime (5, 37%) din numărul total de victime adulte identificate la nivel național) (13 bărbați/ 5 femei), în anul 2020 – 17 victime (5 femei/ 12 bărbați).

Victime ale TFU extern: Din numărul total de victime adulte identificate la nivel național, exploatării în străinătate au

fost supuse 317 victime (94, 63%) din numărul total de victime adulte identificate la nivel național) (125 femei/ 192 bărbați).

Victime copii ai traficului de ființe umane: În perioada 12 luni ale anului 2021, în rezultatul acțiunilor de urmărire penală efectuate pe cauzele penale pornite pe infracțiuni de Trafic de copii (art. 206 CP al RM [2]), la nivel național, au fost identificate total 22 victime copii (6, 16%) din număr total victime identificate la nivel național (21 fete/ 1 băiat), din numărul total de victime (adulte/ copii) ale TFU, identificate la nivel național), în 2020 – 23 victime copii (20 fete/ 3 băiat).

Principala formă de exploatare la copii traficați o constituie exploatarea sexuală, urmată de exploatarea prin muncă [5]. Forme de exploatare la TC (intern): total identificate 19 victime (fete). Traficul extern – 3 victime identificate (2 fete/ 1 băiat) din numărul total de victime copii identificate la nivel național.

Conclucrare la nivel național, internațional și regional – În vederea obținerii informațiilor cu caracter operativ în procesul efectuării unor acțiuni de urmărire penală, acțiuni speciale de investigații sau a altor măsuri de localizare și arest a persoanelor aflate în căutare, de către organele de drept se utilizează pe larg instrumentele și canalele internaționale abilitate, cum ar fi: Interpol, SELEC/ GUAM.

Astfel, în vederea descoperirii și documentării infracțiunilor privind traficul de ființe umane în scop de exploatare sexuală și celor conexe, la nivel național se conlucrează cu următoarele instituții: **Direcția analitică a INI** – solicitări privind analiza interceptărilor convorbirilor telefonice ale figuranților pe cauze penale ce au permis identificarea suspectilor și stabilirea conexiunilor între figuranți. **Ofițeri de legătură** – primirea și expedierea solicitărilor de asistență în țările de destinație, pe subiecte de identificare și localizare a persoanelor care au tangență cu cazurile investigate, precum și stabilirea locului exploatării victimelor traficului de ființe umane, precum și altă informație relevantă; **Direcția investigații**

infrafracțiuni informatice a INI – efectuarea extragerii informațiilor stocate în diverse dispozitive electronice (calculatoare, telefoane mobile), precum și restabilirea informațiilor șterse anterior de posesorii acestora din ele, ceea ce a contribuit la procesul probatoriu (acumularea probelor incontestabile) în cadrul cauzelor penale. În comun cu **Inspectoratele de Poliție teritoriale** – realizarea unor măsuri în vederea localizării și citării victimelor TFU, martorilor, precum și a bănuiților/învinuiților, care figurează în cadrul cauzelor penale.

Totodată, este evidentă implicarea organelor competente la participarea în cadrul atelierelor de lucru/ conferințe/ ședințe/ webinare/ curs de instruire/ privind domeniul anti-trafic.

Un rol important în organizarea acțiunilor de prevenire și combatere a traficului de ființe umane îl are cooperarea Republicii Moldova cu diverse organizații internaționale și misiuni ale organizațiilor internaționale în Moldova cu competențe în domeniul vizat, care acordă Guvernului Republicii Moldova expertiză și asistență externă. În decursul 12 luni ale anului 2021 partenerii de dezvoltare (Misiunea OSCE și OIM în Moldova, Ambasada SUA în Moldova, CI „La Strada”, CNPAC etc.) au continuat să acorde suportul în instruirea specialiștilor în domeniu, informarea publicului larg despre riscurile și consecințele TFU prin elaborarea și distribuirea materialelor informative și publicarea/editarea acestora [18].

Factori criminogeni. În continuare, discutăm despre fenomenul traficului de ființe umane care este unul schimbător. În timp apar noi elemente, iar unele elemente dimpotrivă, își pierd semnificația și importanța. Unul din factorii de bază ai traficului de ființe umane în Republica Moldova îl reprezintă situația economică precară, nivelul de trai mai scăzut, lipsa de informare suficientă a cetățenilor despre riscurile/consecințele traficului de ființe umane și modul cum traficanții modifică modul de operare pentru recrutare.

Totodată, traficul de ființe umane poate fi influențat și de *problemele migrației* [19], deoarece fenomenul trafic de ființe umane poate fi interpretat ca o manifestare extremă a încălcărilor drepturilor migranților, iar statutul juridic al migrantului străin în țara de destinație afectează direct vulnerabilitatea acestuia la exploatare.

De aceea, creșterea fluxurilor migrației observate în lume, în special creșterea migrației nereglementate/ilegale influențează negativ starea fenomenului trafic de ființe umane.

Creșterea influenței tehnologiilor informaționale de comunicare [19], cercetările arată că evoluția globală a infrastructurii online a făcut din Internet un instrument important pentru traficanți [6]. Internetul și alte tehnologii informaționale de comunicare (în continuare TIC) sunt utilizate de infractori la toate etapele procesului traficului de ființe umane, începând cu racolarea și terminând cu exploatarea. Acest fapt permite deghizarea identității și crearea obstacolelor la descoperirea infrafracțiunilor. Infractorii și partenerii lor comunică prin anexe cifrate sau utilizând Dark Web pentru a se conecta. În plus, utilizarea TIC și a criptomonedei le permite infractorilor să opereze tranzacții financiare și să transfere anonim veniturile obținute pe cale penală [10].

Racolarea victimelor are loc prin conturi false/ contrafăcute pe rețelele de socializare și profiluri contrafăcute în anexe. Analiza cazurilor de trafic cu ființe umane, prezentată în Raportul global al Oficiului ONU pentru Droguri și Criminalitate pentru anul 2018, arată că în multe țări infractorii au prins a identifica potențialele victime ale traficului de ființe umane prin rețelele de socializare, stabilind cu ele relații confidentiale, ulterior antrenându-le în situație de exploatare [20].

Influența pandemiei COVID-19 [19], a adâncit inegalitatea la scară globală și individuală, și s-a răsfrânt direct asupra fenomenului de trafic de ființe umane. Cercetările recente conțin prognoze nefavorabile. Astfel, potrivit specialiștilor se așteaptă în continu-

are o acutizare a situației economice în țările slab dezvoltate. Acest fapt poate conduce la creșterea indicatorilor feminizării sărăciei și a discriminării gender într-un șir de țări, precum și să devină un „factor declanșator” pentru potențialii migranți – ceea ce va contribui la creșterea migrației nereglementate în viitorul apropiat, iar ca și consecință – la creșterea traficului de ființe umane și a exploatării migranților.

Mai mult, această situație poate stimula răspândirea celor mai grave forme de exploatare a muncii copiilor, deoarece în situațiile de criză copiii devin foarte des principala sursă de venit a propriilor familii [15].

La fel, în multe țări dezvoltate, în care există o inegalitate economică între etnii și grupurile rasiale (de exemplu, accesul la munci bine plătite), grupurile vulnerabile se vor confrunta cu pierderea locului de muncă, a veniturilor, cu limitări la accesul pentru ocrotirea sănătății și asistenței sociale. Din aceste cauze ei vor ajunge și mai vulnerabili față de traficul de ființe umane și exploatare, deoarece întrucât ei vor fi dispuși să accepte oferte de muncă riscante pentru a-și asigura nevoile lor de bază.

În altă ordine de idei, putem releva faptul că în RM a crescut semnificativ și rolul agenților economici care prestează servicii de plasare a cetățenilor Republicii Moldova în câmpul muncii peste hotare. Lor li se adresează pentru ajutor majoritatea absolută (peste 80%) a lucrătorilor migranți din Republica Moldova. Pe de altă parte, acești agenți economici adesea activează cu încălcări ale legislației existente – mulți dintre ei nu dețin licența necesară, colaboratorii lor induc în eroare sau tănuiesc informații importante pentru emigranți, stabilesc condiții înrobitoare în contractele de acordarea serviciilor de intermediere ș.a. Controlul de stat în această sferă este încă insuficient, lipsește o resursă informațională de stat la nivel, unde potențialii lucrător emigranți ar putea obține informație oficială despre ordinea de plasare în câmpul muncii peste hotare, inclusiv

informații autentice despre agenții economici care acordă servicii de intermediere în această sferă.

Autoritățile publice au întreprins deja măsuri pentru ameliorarea situației în sfera plasării în câmpul muncii atât în interiorul țării, cât și peste hotare. La începutul anului 2021 intră în vigoare completările și modificările în legislația națională, adoptate de Parlament în 2020 în scopul îmbunătățirii reglementării și controlului de stat privind activitatea de plasare în câmpul muncii atât în interiorul țării, cât și peste hotare. În particular, Inspectoratul de Stat al Muncii va fi investit cu competențe de efectuare a controlului de stat privind activitatea agențiilor private și intermediarilor nelicențiați care desfășoară activități de angajare în câmpul muncii a cetățenilor Republicii Moldova peste hotare, inclusiv prin intermediul controalelor inopinate [19].

Și nu în ultimul rând, factorii mult-cunoscuți care afectează negativ starea fenomenului traficului de ființe umane include nivelul de corupție din țară. Acest lucru a fost menționat în mod repetat în rapoartele experților GRETA, Biroul Departamentului de Stat al S.U.A. pentru Monitorizarea și Combaterea Traficului de Persoane (J/ TIP) și altele.

Problematici. În urma analizei rezultatelor obținute de către organele competente, putem evidenția indicii pozitivi în activitate și anume prin numărul cauzelor penale remise în adresa procuratorii cât și diminuarea numărului cauzelor penale în rest.

Însă, luând în considerație caracterul complex al acțiunilor de urmărire penală, putem relata și despre impedimentele în procesul de activitate, după cum urmează [18]:

– **caracterul transfrontalier al cauzelor penale**, remiterea comisiilor rogatorii în ordinea art. 533 CPP, care sunt examinate o perioadă îndelungată, iar în cazul materialelor parvenite din executarea acestora sunt incomplete sau neexecutate, fapt ce necesită repetarea acestora de 2 și mai multe

ori pentru a obține rezultatul solicitat;

– **suspendarea cauzelor penale în ordinea art. 287¹ alin. (1) pct. 1) CPP**, este acceptată de către procuror doar după ce bănuitul/ învinuitul este citat peste hotarele RM prin intermediul comisiei rogatorii, tergiversând astfel procesul de suspendare a cauzelor penale, în cazul eschivării suspectilor;

– **comportamentul victimelor în cadrul urmăririi penale pe infracțiuni de TFU cât și crimele conexe**, conform Legii 241-XVI din 20.10.2005 [12], victimelor TFU li se acordă intervalul de timp 30 zile, numită și (perioada de reflecție), termen în care acestea pot să se recupereze, să evite influența traficantilor, dar și/ sau să ia o decizie în cunoștință de cauză, în privința faptului dacă, vor sau nu să coopereze cu organele de drept, mai mult ca atât, victimele trebuie îndrumate la Centrele de asistență și protecție a victimelor TFU în scopul reabilitării sociale. Deseori victimele au un comportament destul de complicat, manifestat în cele mai dese cazuri prin neprezentarea (eschivarea) la organul de urmărire penală sau aflarea în afara țării, evitarea conlucrării cu organele de drept, schimbarea declarațiilor pe parcursul urmăririi penale fie din motiv că, au fost terminate să o facă, sau din alte considerente, acest fapt determină pornirea cauzelor penale în privința acestora, în baza art. 312, 314 CP al RM [2], ceea ce condiționează adoptarea deciziilor;

– **efectuarea expertizelor informaționale și psihiatrice, la fel rămâne a fi o problemă destul de gravă în activitate**, lipsa specialiștilor în cadrul Centrului de Medicină Legală al Ministerului Sănătății fapt ce tergiversează efectuarea urmăririi penale.

– perioada îndelungată de parvenire a informațiilor, solicitate din alte țări, fapt care împiedică soluționarea în termen a cazurilor investigate;

– refuzul victimelor minore de a conlucra, unul din motive fiind și atașarea față de traficantii sau neconștientizarea gravității celor întâmplate;

– refuzul victimelor minore de a beneficia de oportunitățile oferite de către Centrul de asistență și protecție a victimelor și potențialelor victime a traficului de ființe umane în special de cazare, fapt care ar permite finisarea în termeni rezonabili mai restrânși a urmăririi penale, precum și ar exclude influențe, din partea bănuților/ învinuiților sau persoane din cercul apropiat acestora, asupra victimelor la colaborare cu organul de urmărire penală;

– schimbarea parțială sau totală a declarațiilor inițiale, depuse de către victime în cadrul investigațiilor, fapt care tergiversează calificarea obiectivă a cazului;

– migrația internă/ externă a victimelor TFU.

Concluzii și recomandări. Traficul de ființe umane este un atentat la demnitatea umană, o încălcare gravă a drepturilor omului [1] și o infracțiune, care extrage foloase din vulnerabilitatea diverselor grupuri sociale, cum sunt migranții cu un statut nereglementat, femei și copii. De aceea politica de stat în domeniul anti-trafic trebuie să se edifice ținându-se cont de o abordare bazată pe drepturile omului și orientată pe interesele victimelor.

Experții internaționali [19] în domeniul anti-trafic consideră că este imposibil a eradică traficul de ființe umane aplicând doar arsenalul măsurilor prevăzute în Protocolul de la Palermo, pentru că acest document de la bun început a fost elaborat pentru lupta împotriva traficului de ființe umane ca o criminalitate organizată. Deși adoptarea acestui document în 2000 a permis de a completa unele lacune serioase în dreptul internațional și a mobiliza voința politică a comunității internaționale pentru lupta cu acest fenomen, cu timpul au ieșit la iveală lacune esențiale ale acestui document. Lacuna cea mai serioasă este faptul că Protocolul de la Palermo nu conține definiția exploatării, care în prezent a devenit elementul cheie al traficului de ființe umane. În afară de aceasta, majoritatea prevederilor acestui document care vizează drepturile vic-

timelor nu sunt obligatorii [19].

Astfel, una din cele mai importante recomandări ale experților internaționali rezidă în elaborarea acestui document/ standard internațional nou, menit să imprime un nou impuls în dezvoltarea politicii naționale a țărilor în acest domeniu.

În plus, ceea ce ține de recomandările la nivel național, experții propun atragerea atenției asupra unor aspecte ale organizării sistemului anti-trafic. Drept urmare, evidențiem următoarele recomandări: [19] consolidarea cooperării cu țările UE în scopul creării mecanismelor de angajare legală la muncă a cetățenilor Republicii Moldova; revizuirea tuturor elementelor sistemului național anti-trafic; sporirea activității pri-

vind diminuarea vulnerabilității grupurilor de risc; întreprinderea măsurilor privind dezvoltarea instruirii în comun a specialiștilor din diferite structuri în scopul dezvoltării cooperării; consolidarea măsurilor de protecție a copiilor (potențialul specialiștilor și resurselor financiare în acest domeniu); sporirea gradului de informare a populației despre formele traficului de copii (în scopul cerșitului forțat, a căsătoriilor forțate și antrenării în activitate infracțională); asigurarea unui mediu de protecție a copiilor în stradă, copiilor fără însoțire și copiilor solicitanți de azil, despărții de părinți/ familii; asigurarea unei finanțări adecvate a ONG-urilor ce lucrează cu copiii, și în final adaptarea serviciilor pentru victimele traficului de ființe umane la nevoile victimelor cetățeni străini.

Bibliografie:

1. Constituția Republicii Moldova. Publicat: 29.03.2016 în Monitorul Oficial nr. 78 art nr: 140.
2. Codul penal al Republicii Moldova nr. 985 din 18.04.2002. În: Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 14.04.2009, nr. 72-74.
3. Convenția Națiunilor Unite împotriva criminalității transnaționale organizate din 15.11.2000. Publicată în ediția oficială „Tratate internaționale”, 2006, volumul 35, pag. 333.
4. Convenția Consiliului Europei privind lupta împotriva traficului de ființe umane din 01.02.2008.
5. Convenția Consiliului Europei privind protecția copiilor împotriva exploatării și abuzurilor sexual, Lanzarote, 25.10.2007.
6. EUROPOL, Situation Report: Trafficking in human beings in the EU, The Hague, February 2016 Document REF No: 765175.
7. European Parliamentary Research Service (2020), “Implementation of Directive 2011/36/EU: Migration and gender issues. European implementation assessment”, 20 September 2020.
8. Hotărârea Parlamentului nr. 257 din 05.12.2008 privind aprobarea Strategiei Sistemului național de referire pentru protecția și asistența victimelor și potențialelor victime ale traficului de ființe umane, Publicat: 10.02.2009 în Monitorul Oficial nr. 27-29 art. 66.
9. Hotărârea Guvernului nr. 898 din 30.12.2015 pentru aprobarea Regulamentului-cadru cu privire la organizarea și funcționarea Serviciului de asistență și protecție a victimelor traficului de ființe umane și a standardelor minime de calitate, Publicat: 15.01.2016 în Monitorul Oficial nr. 2-12 art. 5.
10. ICAT (2019), Human Trafficking and Technology: Trends, Challenges and Opportunities, Issue Brief 07/2019.
11. ICMPD (2006), Guidelines for the Development and Implementation of a Comprehensive National Anti-Trafficking Response.
12. Legea nr. 241 din 20.10.2005 privind prevenirea și combaterea traficului de ființe

- umane, Publicat: 09.12.2005 în Monitorul Oficial nr. 164-167 art. 812.
13. Legea nr. 105 din 16.05.2008 cu privire la protecția martorilor și altor participanți la procesul penal, Publicat: 27.06.2008 în Monitorul Oficial nr. 112-114 art. 434.
  14. Legea nr. 137 din 29.07.2016 cu privire la reabilitarea victimelor infracțiunilor, Publicat: 09.09.2016 în Monitorul Oficial nr. 293-305 art. 618.
  15. Maria Grazia Giammarinaro, Report of the UN Special Rapporteur on trafficking in persons, especially women and children, 17 July 2020, A/75/169.
  16. Protocolul privind prevenirea, reprimarea și pedepsirea traficului de persoane, în special a femeilor și copiilor, Publicat în Monitorul Oficial nr. 813/8.11.2002.
  17. Protocolul opțional la Convenția cu privire la drepturile copilului, referitor la vânzarea de copii, prostituția copiilor și pornografia infantilă semnat la New York la 6 septembrie 2000.
  18. Raportul de activitate (perioada 12 luni ale anului 2021) a Centrului pentru combaterea traficului de persoane.
  19. Tendințe în evoluția traficului de ființe umane în Republica Moldova și factori externi de influență. Raport Analitic, Chișinău 2020.
  20. UNODC (2018), Global Report on Trafficking in Persons 2018.
  21. <http://www.antitrafic.gov.md/lib.php?l=ro&idc=30> (vizitat la 04.04.2022).
  22. Nastas A., Danilă V. Prevention and combat of trafficking in human beings in the republic of Moldova, Prevenirea și combaterea traficului de ființe umane în Republica Moldova. În: „Simpozion științific al tinerilor cercetători”, Ed. 19, Chișinău, Moldova, 16-17 aprilie 2021 (https://ibn.idsi.md/ro/vizualizare_articol/146343).
-

DESPRE AUTORI

Djulia USATÎL,

*masterandă, Academia „Ștefan cel Mare”,
ofițer superior al Direcției coordonare
operațională a Inspectoratului Național de
Investigații al Inspectoratului General al
Poliției
e-mail: usatiidjulia@yahoo.com*

Lilia SURUCEANU,

*ofițer al Secției prelucrare și validare
date a Direcției management sisteme de
supraveghere a Serviciului Tehnologiei
Informaționale al MAI
e-mail: lilia.suruceanu@bk.ru*